

תכנית ארגונומית למניעת פגיעות שלד-שריר בקרב עובדי בריאות: גישה חדשנית בניהול פיזיותרפיסטים

יוהנה גייגר

פיזיותרפיה, אונ' בן גוריון, ישראל

הקדמה

(WMSDs) עובדי בריאות בכלל ועובדי בית חולים בפרט נמצאים בסיכון מוגבר לפגיעות שלד-שריר הקשורות לעבודה נתונים בארץ תואמים ממצאים מחו"ל לפיהם צוותי סיעוד מהווים קבוצת סיכון גבוה מאד לתחלואה. [1], [2] תכניות ארגונומיות בחו"ל מתמקדות בהפחתת גורמי סיכון בהעברה והזזת מטופלים ע"י שינויים בהתנהגות, בנהלים ובשימוש בציוד עזר. [3] הכנסת ציוד מתאים, שינוי בנהלים ונוכחות צוות ארגונומי פנימי נמצאו במחקרים מבוססי ראיות כאמצעים היעילים ביותר להפחתת גורמי סיכון. לעומת זאת, הדרכת עובדים כאמצעי יחיד נמצאה כבלתי יעילה. [4] בארץ התקיימו מספר תכניות ארגונומיות במוסדות רפואיים ע"פ הדגם של ארגונומיה משתפת, בהנחיית צוות סיעודי.

מטרות

לאחרונה הוצע דגם חדש של פעילות ארגונומית במוסדות אשפוז: הקמת מערך ארגונומי בהובלת צוות פיזיותרפיסטים. מטרת הדגם לשפר את התקשורת בין הסקטורים השונים בנושאי העברה והזזת מטופלים, שימוש באמצעי עזר ונהלי המחלקה, ולאפשר דגש נוסף על תרגול כאמצעי הגנה למערכת שלד-שריר.

תוצאות

בתחילת התהליך, הונחתה קבוצת פיזיותרפיסטים בקורס ארגונומיה מעמיק, עם דגש על ארגונומיה יישומית במערכת הבריאות. בלוי יועצת ארגונומית, צוות הפיזיותרפיסטים יצרו כלים לתצפיות ואיסוף מידע, ביצעו סקרי סיכונים ארגונומיים בארבע מחלקות פיילוט והרכיבו מערך הדרכה בהתאם. לאחר הסמכת צוות הפיזיותרפיסטים, הוקם בכל מחלקה צוות ארגונומי רב-תחומי המשלב פיזיותרפיסטים, אחיות ועובדי כוח עזר. עם סיום תפקיד הארגונומית החיצונית, הצוות הארגונומי הפנימי ממשיך לפעול לטווח הארוך.

סיכום

בתהליך הקמת מערך ארגונומי בבית חולים, קבוצת פיזיותרפיסטים עברו הסמכה מעמיקה על מנת לשמש רכזים ארגונומיים. הצלחת התכנית לטווח הארוך מושתתת על שיתוף הפעולה בין הסקטורים השונים, ויזומת הפיזיותרפיסטים בהובלת הצוות.

השלכות קליניות לפיזיותרפיסטים

השכלה בארגונומיה ולווי ארגונומי יאפשרו ל פיזיותרפיסטים לטול חלק פעיל בתכניות יישומיות להפחתת פגיעות שלד-שריר בקרב עובדים במוסדות אשפוז בארץ.

[1] Bureau of Labour Statistics; *Nonfatal Occupational Injuries and Illnesses Requiring Days Away from Work, 2008*; US Department of Labor, November 2009, Washington D.C. Available from: <http://www.bls.gov/news>

[2] Bevan S, McGee R, Quadrello T; *Fit for Work? Musculoskeletal Disorders and the Israeli Labour Market*; The Work Foundation, June 2010; available at <http://www.theworkfoundation.com/>

[3] Nelson A, Matz M, Fangfei C, Siddharthan K, Lloyd J, Fragala G; Development and evaluation of a multifaceted ergonomics program to prevent injuries associated with patient handling tasks; *International J of Nursing Studies* 2006; 43:717-733.

[4] Hignett S, Intervention strategies to reduce musculoskeletal injuries associated with handling patients: a systematic review; *Occupational and Environmental Medicine*; 2003 (60)